

WŁOŃ KUJAWSKIE

Biblioteka Wojskowa
D. O. K. VIII
TORUŃ

Prenumerata:

na miesiąc 2 złote,
na prowincji i z od-
noszeniem do do-
mu 2 złote 50 gr.

Ogłoszenia:

za wiersz milime-
trowy na pierwszej
stronie 15 groszy,
na drugiej i trze-
ciej—10 groszy, na
czwartej—7 groszy
Ogłoszenia drobne
o 4 gr. za wyraz.
Tłustym drukiem—
podwójnie. Naj-
mniejsze ogłosze-
nie—40 groszy. Dla
zagranicy ceny o
100 proc. wyższe
Układ ogłoszeń
czterolamowy.

Adres Redakcji i Administracji: Księgarnia Powszechna, ul. Brzeska № 4. — Redakcja i Administracja otwarta od g. 10 r. do 3 i od 5 do 6 wiecz.

Redakcja rękopisów nadesłanych nie zwraca; nadsyłane bez oznaczenia honorarium uważa za bezpłatne; prosi, by pisane były po jednej stronie. Ogłoszenia przyjmow. są do g. 12.
REDAKTOR PRZYJMUJE CODZIENNIE, OPRÓCZ NIEDZIELI I ŚWIĄT, OD GODZINY 12-EJ DO 1-EJ W POŁUDNIE — TELEFON REDAKCJI 26. № P. K. O. 61.783.

Bracie Polaku, pamiętaj o obronie własnej. Wróg czyha uzbrojony w aeroplany i gazy trujące. Obudź się i Ty i pomyśl o obronie Ojczyzny własnej przez popieranie *Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej Państwa*. Ofiary składaj na Konto P. K. O. Nr. 60179 — Bank Kujawski, Włocławek.

Bolesne porównanie.

Jeżeli kto uważnie śledzi przebieg walki wyborczej, która zaczęła się w Anglii, musi poczynić pewne spostrzeżenia. Konserwatyści i liberalowie, dawni torysi i wigowie, starzy współzawodnicy gotowi są podać sobie dłoń, by atak wspólnie rozpoczęły w Izbie, przeprowadzić i dokończyć w kraju, aby Labour Party i jego przewodzący Mac Donald nie dopuścić do rządów.

Labour Party kładzie na szale wszystkie swe wartości, wszystkie wpływy, jakimi rozporządza, rzuca najbardziej popularne hasła, by przyjąć walkę wygrać. Walka zażarta, hasła z jednej i drugiej strony najpopularniejsze. Nad wszystkim jednak góruje coś nietykalnego, coś świętego dla każdego Anglika: wielkość, potęga, nienaruszalność Wielkiej Brytanii.

I mimowoli przychodzi na myśl porównanie walki wyborczej w Anglii z walką wyborczą u nas. W strasznej, nieprzebierającej w środkach kampanii, jaka u nas w takich razach się odbywa, niema nic świętego. Interes już nawet nie partii, ale kandydatów do sejmu, czy senatu staje się nieraz głównym celem, dla którego należy poświęcić wszystko, nie wyłączając interesu narodu. Świętość imienia Ojczyzny można pohańbić, potęgę i nienaruszalność państwa poświęcić, byle kandydata ze swej listy przeprowadzić. Przypomnijmy sobie ostatnie nasze wybory na kresach wschodnich. Wyzwolenie, zły duch naszego Sejmu, ośmieliło się zwalczać prawo Polski do tych ziem, miało naczelną odwagę nawoływać ludność litewską czy białoruską do walki z wojskiem polskim, stacjonującym na tych ziemiach, na listy do Sejmu wprowadzać zdrajców sprawy polskiej, byle tylko najwięcej swoich posłów przeprowadzić. I jeżeli te kresy dzisiaj płoną, zapalane ręką wrogów polskości, to w znacznej mierze jest to konsekwencja hasła, jakie na wschodnich naszych kresach, rzucało Wyzwolenie. Wprawdzie niektórzy z tych wrogów wyszli z klubu Wyzwolenia, połączyli się z klubami mniejszości narodowych, ale hasła, jakie Wyzwolenie rzuciło, wprowadzając w życie teraz, gdy osłonięci przywilejem nietykalności poselskiej na kresach pracują. Z taką nietykalnością, osłania-

Anatol France zapoznaje, ogranicza i zmniejsza umyślnie chrześcijaństwo.

H. Sienkiewicz.

jąca walkę z Polską, czas nagły skończyć. Powitać przeto należy gorącą uchwałę klubu Chrześcijańskiej Demokracji, zapowiadającą opracowanie

projektu ustawy o nietykalności poselskiej, wyczerpująco i autorytatywnie interpretującej jej zakres i charakter.

S. W.

Z sowieckiej Białorusi.

WILNO Z Mińska donoszą, że rekwizycja zboża dokonywana na Białorusi przez oddziały armii sowieckiej przyczynia się do wzrostu ruchu re-

wolucyjnego, zwłaszcza w okręgu Iłmeńskim, Bobrujskim i Mozorskim. W kilku miejscach przyszło do zbrojnego starcia wojska z ludnością.

Mucha - Muchalski.

WILNO W ostatnich dniach rozszalała się tu pogłoska jakoby osławiony Mucha - Muchalski, podadłszy w zatarg z armią sowiecką, podpalił Kajdanów i ze swą bandą, która tak długo niepokoiła Polesie i Wołyń,

wtargnął w głąb obszaru sowieckiego. Pogłoska ta, powtarzająca się uporczywie, najwidoczniej podyktowana jest chęcią uspienia czujności straży granicznej.

Co mówi Kohn o Polsce.

MOSKWA (Rps.) — W urzędowych Izwiestjach znany komunista polski, Feliks Kohn, zamieszcza obszerny artykuł, przepowiadający bliz-

ki upadek państwa polskiego i wyrażający radość z tego powodu. Kohn twierdzi, że całe kresy wschodnie objęte są powstaniem.

Zamknięcie zakładów Zeppelina.

PARYŻ (P. A. T.) — Podsekretarz stanu do spraw lotnictwa Laurent Eynac oświadczył przedstawicielowi Matin'a, iż zakłady zeppelinowskie we Friedrichshafen, na których po-

zostawienie konferencja ambasadorów zgodziła się jedynie w celu wybudowania Zeppelina R. 3, powinny zgodnie z traktatem wersalskim być niezwłocznie zniszczone.

Anglja przed wyborami.

LONDYN (Tel. wł.) Konserwatyści, Liberalowie i Labour Party rozpoczęły już gwałtowną walkę wyborczą.

Porozumienie, jakie zawiazali za kulisami Liberalowie z Konserwatystami natrafia na trudności ze strony miejscowych organizacji okręgowych.

Turcja wobec Anglii.

PARYŻ, (P. A. T.) Raghi-Bej, chargé d'affaires turecki, oświadczył przedstawicielowi Matina, iż Turcja nie wyrzeknie się nigdy Mossulu.

GENEWA, (P. A. T.) Rząd turecki przesłał do rady Ligi depeszę, w której występuje ze skargą przeciwko stanowisku Anglii w sprawie Iraku. Rząd turecki przypomina w swej depeszy, iż 30 września r. b. Liga narodów skłoniła Anglię i Turcję do przyjęcia zobowiązania w sprawie zachowania status quo na granicy Iraku. Turcja pomimo, iż takie załatwienie sprawy nie odpowiadało słusznym jej żądaniom, zastosowała się do decyzji Ligi, co do przestrzegania granicy wówczas przez Ligę ustalonej. Jednakże Anglja — głosi depesza turecka — żąda w dalszym ciągu od Turcji, aby wojska jej były wycofane z tere-

nów, które zajmowały jeszcze przed powyższą datą. Anglja — zdaniem rządu tureckiego gwałci w ten sposób zobowiązanie przestrzegania decyzji Ligi narodów. Depesza przypomina dalej, że Turcja w odpowiedzi swej, wystosowanej do Anglii w dniu 10 b. m., podkreśliła, iż linja graniczna z dnia 30 września nie będzie przez wojska tureckie przekroczona i że większą część wojsk skoncentrowanych na pograniczu w celu zwalczania bandytyzmu, od tygodnia już odtransportowywana jest w głąb kraju. W związku z powyższymi okolicznościami Turcja zwraca się do rady Ligi z prośbą, aby podjęła kroki w celu skłonienia Anglii do przestrzegania postanowień, przyjętych przez strony zainteresowane.

TELEGRAMY.

Lot Z. R. 3 do Ameryki.

WIEDEŃ (P. A. T.) — Neue Freie Presse donosi z Nowego Jorku: Przybycie Zeppelina R. 3 spodziewane jest we środę. Balon będzie niezwłocznie przeszukany, w myśl ustawy przeciwalkoholowej i imigracyjnej, poczem nastąpi opróżnienie komór gazowych. Hel, którym wypełnione będą komory, nie jest jeszcze przygotowany i statek przez kilkanaście dni nie będzie wypełniony.

NOWY JORK (P. A. T.) — Komendant stacji powietrznej w Deam oświadczył, iż poczyniono wszystkie przygotowania dla przyjęcia „Z. R. 3”. Kilkaset ludzi stoi w pogotowiu do pomocy przy lądowaniu statku, który wciągnięty będzie natychmiast po przylocie do hali i pozostanie pod opieką załogi niemieckiej, aż do czasu wykonania szeregu próbnych wzlotów, które podjęte będą dla wykazania sprawności „Z. R. 3” w nowych warunkach.

Z Kantonu.

LONDYN (P. A. T.) — Donoszą z Kantonu, iż w czasie starć, jakie tam wynikły między socjalistami a oddziałem wojsk ochotniczych, będących na żołdzie potentatów przemysłowych, 15-tu socjalistów zabito, a wielu odniosło rany. Większość magazynów w mieście pozamykano. Na ulicach wzniesiono barykady.

Nowy rekord wysokości.

PARYŻ. (P. A. T.) — Lotnik francuski Calles pobił światowy rekord wysokości, wznosząc się w Villacoublay z aparatem swoim na 12,066 metrów. (Rekord Sadi Lecoinea w 1923 r. wynosił 11,145 m. P. R.)

Z Kaukazu.

KONSTANTYNOPOL. (Rps.) — Rząd sowiecki dotychczas kategorycznie zaprzecza wszelkim wiadomościom o istnieniu antisowieckiego ruchu zbrojnego na Kaukazie.

Wydalenie greków z Turcji.

WIEDEŃ (A. W.) — „Telegraphen Company” donosi z Konstantynopola, iż rząd turecki wezwał 30,000 greków do opuszczenia Turcji, grożąc, że w przeciwnym razie zostaną wydaleny przez władze policyjne.

Towar choćby najlepszy a nie sprzedany chybił powołania, niesprzedana zaś, gdyż nieznaną pozostać musi rzecz niezareklamowana.

Dalsza likwidacja oświaty.

RYGA, (Rps.) — Z Moskwy donoszą, że wobec braku środków komisariat oświaty opracowuje projekt dalszej likwidacji szkół wyższych. Ma być zamkniętych nie mniej, niż połowa istniejących obecnie uniwersytetów, w tej liczbie także uniwersytet petersburski silnie uszkodzony przez powódź. Mają być pozostawione t. zw. „fakultety robotnicze“.

Z Chin.

SZANGHAI (P. A. T.) — Wojna między Cze-Kiangiem a Kiang-Su zakończyła się. Obecnie toczą się rokowania w sprawie kontroli i administracji dzielnicy chińskiej Szanghaju.

Choroba królowej Wilhelminy.

KOPENHAGA (PAT.) Królowa Wilhelmina zachorowała na zapalenie płuc.

Chrystus a cesarz Tyberjusz.

Pilniejsi Czytelnicy „Pogadanki Ewangelicznych“ zostali zaintrygowani wiadomością, zawartą w pogadance na niedz. 17-ą po Świątkach, o zdaniu cesarza Tyberjusza, aby senat rzymski ogłosił Chrystusa „bogiem“. Zapytują oni: jak ten mizantrop i tyran mógł dojść do takiego żądania, jakkolwiek dalekiego od wiary chrześcijańskiej, lecz dalekiego i od pychy pogańskiej, dla której, według słów Apostoła, Chrystus ukrzyżowany był „głupstwem“?

Według poważnego podania, doszło do tego drogą taką:

Tyberjusz był chory ciężko i chronicznie. Miał być dotknięty trądem. To stało się powodem, że w ostatnich latach swego panowania szukał samotności i ukrywał się przed ludźmi, już to na wyspie Capri, już to w Misenum. W tym stanie będąc, posłyszał o cudach Proroka w Galilei. W zwaipalem jego sercu zaświeciła gwiazdka nadziei. Wyprawił do Palestyny gońców z rozkazem stawienia Cudotwórcy przed jego majestatem cesarskim. Niestety, było już za późno. Minął już rok od Wniebowstąpienia. Bójając się wracać z niczem, posłowie cesarscy, dowiedziawszy się w Jeruzolimie o chwałę św. Weroniki z cudownym odbiciem Oblicza Chrystusowego, zażądali tej chusty od jej szczęsnej właścicielki. Natrafiwszy na niezłomny opór z jej strony, skłonili ją do tego, że ze świętą Chustą udała się do Rzymu. Tyberjusz, ujrawszy wizerunek boskiego Oblicza, zadumał się nad nim głęboko. Po żelaznych rysach jego twarzy przebiegały migoty wzruszenia. W końcu, z lekkim westchnieniem oddał Weronice świętą Chustę, oznajmiając, iż nie chce jej pozbawiać tak cennego skarbu; a na znak łaski cesarskiej, wyznaczył jej pensję dożywotnią z własnej szkatuły.

Oto powód niezrozumiałego skądinąd w poganinie wystąpienia cesarza, za panowania którego Chrystus dokonał Dzieła Odkupienia.

X. Ch.

Polskie długi państwowe.

Nie jest dostatecznie znany fakt, że Polska ma dziś poważne długi wewnętrzne i zagraniczne. Z długami wewnętrznymi Polska poradziła sobie łatwo: marki, korony, ruble, umieszczone w asygnatach i w Pożyczce Odrodzenia, straciły na wartości. Rząd postanowił odrobinę z tego zwrócić wierzycielom, a resztę zysku otrzyma państwo. Ostatecznie rachunek ten wygląda w tej chwili tak, iż na całą Pożyczkę Odrodzenia winno jest państwo obywatelom 51 milionów złotych. Za 5 proc. asygnaty z 1918 r. winno państwo 5 milionów zł, za pożyczkę złotą 9 milj. 250 tys. zł, za pożyczki nowe, jak dolarowa, kolejowa, bony złote i bilety skarbowe, 56 milj. zł. Razem w dniu 1 maja rb. własnym obywatelom winno było państwo 111.256.258 złotych i 79 groszy.

Cożej jest z drugim długiem. Oto tak samo w dniu 1-go maja 1924 roku obliczone długi Polski zagraniczne wynoszą:

1. W Ameryce: dolarów 185.757.195 czyli 946.766.778 złotych.

2. We Francji: franków francuskich 891.105.222 czyli 264.500.614 zł.

3. W Anglii: funtów szterlingów 4.530.828 czyli 96.942.585 zł.

4. We Włoszech: lirów 469.000.000 czyli 125.978.062 zł.

5. W Holandji: guldenów 9.089 830 czyli 17.634.271 zł.

6. W Norwegii: koron 16.497.417 11.746 873 zł.

7. W Szwecji: koron 5.106.580 czyli 6 701.300 zł.

8. W Danii: koron 358.849 czyli 314.712 zł.

9. W Szwajcarii: franków szwajc. 73.600 czyli 67.602 zł.

Razem 1.470.601.797 złotych.

Wynosi to tyle, ile cały roczny dochód naszego państwa. Niejeden zapyta: skąd się tak wielkie długi wzięły. Pożyczaliśmy w latach od 1919 do 1920, kiedy to jeszcze świat nam pożyczać chciał.

Największe długi mamy w Ameryce. Ameryka po wojnie: 1) żywiła nas, 2) leczyła nas, 3) sprzedała nam wagony i lokomotywy, 4) Polacy w Ameryce pożyczali nam dolary. W ten sposób stało się, że rząd polski winien jest amerykańskim rządowym instytucjom okrągłe 160 milionów dolarów, resztę winno państwo polskie spółkom prywatnym, jak Amerykańskiemu „Czerwonemu Krzyżowi“, jak „Baldwina Locomot. Works“ itd. Do czasów ostatnich rząd polski nie płacił ani długów, ani nawet procentów od tych długów. Dopiero w tym roku zapłacił rząd część procentów.

We Francji mamy z długi: 442 milionów franków za utrzymanie armji Hallera i 449 milj. franków za pomoc w materiale wojennym w r. 1919 i 1920. To samo trzeba powiedzieć o długu we Włoszech. Inne długi wynikły raczej z handlu w czasie, gdy po wojnie w Polsce panował głód; wtedy brał rząd, co i skąd się dało i nie płacił. A dziś trzeba zapłacić i kapitał i zaległe procenty.

Ale długi wewnętrzne i zagraniczne w łącznej sumie 160 milionów złotych, to jeszcze nie wszystko. Nad głową naszą wisi dług, który trzeba nazwać zapłatą za wolność. To udział w kosztach wojny. Ten nasz udział wobec państw zwyciężskich dokładnie obliczony jeszcze nie jest, ale mówi się często o sumie 5 miliardów zło-

tych. Czesi mają zapłacić z tego samego tytułu półtora miljarada złotych.

Sprawa długów wojennych między sojusznikami dotąd uregulowaną nie jest; właściwie brać ma tylko Ameryka, a wszyscy mają płacić. Skutek ten jest, że ponieważ najwięcej płacić mają Francja, Belgia i Włochy, a im znowu winni płacić Niemcy, a ci nie płacą — więc wszystko stoi w miejscu. Korzysta z tego i Polska, żaden polski rząd nie dowiadywał się nawet, ile tam ostatecznie na nas wypadnie i kiedy trzeba będzie zapłacić. Nie sądź, aby państwo nasze na tej zwłoce wyszło dobrze, ale tak na razie jest. Wiele państw liczy na to, że te długi przepadną i nigdy zapłacone nie będą. Te państwa jednak się łudzą. Ameryka ze swego nie zrezygnuje.

I wreszcie mamy jeszcze długi z tytułu rozrachunków z Austrią i Niemcami. Traktat w Rydze z Rosją ściślej ułożył wzajemne rozrachunki między Rosją a Polską — w tym traktacie zrezygnowała Polska z bardzo wielu rachunków, a reszty bolszewicy i tak nie płacą. Natomiast w stosunku do dawnej Austrii i do dawnych Niemiec ma Polska wyraźne, obszerno zobowiązania. Ma być obliczone i oszacowane wszystko, co rząd polski przejął po dawnych rządach niemieckich i austriackich, ma być obliczone to, co Polsce winni zaborcy — poczem razem długi i wierzytelności mają być zliczone i wedle rachunku ma nastąpić zapłata.

O tem, żebyśmy coś z tego źródła dostali, trudno i marzyć. Ot, trochę koni z Niemiec, trochę złota z banku austro-węgierskiego i na tem koniec. I to dobre. Ale pilnować się trzeba bardzo, aby nam dopłacić nie kazali.

Tak przedstawia się hipoteka Polski, tak jej karta C. „obciążenia“. Jest ono już dziś poważne. Na przyszłość gospodarka nasza musi być taką, abyśmy nie pożyczali „u wszystkich żydów w świecie“.

Posel Stanisław Ryamar.

Szabla Kościuszki w Polsce.

Z okazji przywiezienia szabli T. Kościuszki do Polski z Bolszewji i wystawienia jej w kamienicy Baryczków w Warszawie, przytaczamy bardzo ciekawy opis i historję tego cennego zabytku.

I tak głównie jest typu dawnych szabel węgierskich. Długość całkowita 81 i pół cent.; długość główki (bez trzona) 68 cent.; szerokość u trzona 3 i pół cent.; zakończenie obosieczne dług. 30 cent. Po obu stronach napisy i rysunki w stali rzeźbione.

Z prawej strony, wzdłuż klingi, dużymi literami napis:

Amoerica Cum Vashington Suo Amico T. Kosciuscioni.

Z tejże strony bliżej trzonu monogram T. K., otoczony ładną rytą w stali, ornamentyką.

Na odwrocie, już nie samymi dużymi literami napis:

„Z Bogiem y Gromadką a Śmiało.“

Przy gardzie napis z tejże strony:— „Mater Dei ora pro nobis.“

Na dzieje szabli składają się prawda i legenda. Szabla była niewątpliwie własnością Kościuszki, jako pamiątkowy dar Ameryki, a zarazem jako szabla bojowa, którą miał przy boku w wielu potrzebach. Nosił ją także i pod Maciejowicami, gdzie, w niewolę wzięty, broń oddał. Tym sposobem szabla, wraz z Naczelnikiem dostała się do Petersburga. Wieść głosi, że tę właśnie szablę oddał Kościuszce cesarz Paweł I. uwalniając go z więzienia. Tym więc sposobem szabla wraz z jej właścicielem

wróciła znów do Polski. Czy była z nim razem i na wygnaniu w Szwajcarii, nie stwierdzono. Dość, że po śmierci Kościuszki znalazła się w zbiorach Warsz. Tow. Przyjaciół Nauk.

Po roku 1831 zrabowana wraz z wielu innymi pamiątkami, przeznaczona była do zbiorów Arsenalu w Carskiem Siole pod Petersburgiem. Po r. 1886 znalazła się szabla w zbiorach pałacu cesarskiego, zwanego Aniczow Dwarjec, przy Newskim Prospekcie, gdzie wówczas zamieszkiwał car Aleksander III.

Aż do tej pory posiadała rękojęść i pochwę. Prawdopodobnie jedna i druga były dość bogato ozdobione, więc podczas rabunków pałaców carskich przez marynarzy i „najwierniejsze“ pułki gwardyjskie, została wraz z innymi przedmiotami, z ozdób okradziona. Została tylko klinga, jako nie posiadająca dla rabusiów wartości bezpośredniej. Klinga ta w r. 1920 przeniesiona została do petersburskiego muzeum w Ermitażu, skąd odzyskana nareszcie przez naszą delegację rewindykacyjną, została do Warszawy przywieziona. Po wystawieniu, szabla Kościuszki złożona będzie ostatecznie w Muzeum Narodowym w Warszawie i umieszczona na honorowym miejscu w dziale wojskowym tego Muzeum.

Sienkiewicz o Anatolu France.

• W związku ze zgonem pisarza francuskiego Anatola France'a, przytaczamy charakterystyczne myśli wielkiego Ducha naszego Sienkiewicza, który w „Książkach i ludziach“ tak o nim mówi:

„Anatol France zapoznaje, ogranicza i zmniejsza umyślnie chrześcijaństwo.“

A szkoda, że tak jest. Szkoda nie mówiąc o wszelkich innych względach, nawet ze stanowiska artystycznego i literackiego. W ten sposób bowiem przestaje on być tym pogodnym sceptykiem greckim, tem dzieckiem wesolej i szczenioliwej, ale zarazem dowcipnej Hellady, tym pyrońskim motylem, unoszącym się na skrzydłach nad wszelkimi objawami życia. Dzieła jego przestają być także słodkim wyczasem, literacką rozkoszą, albowiem twórca ich staje się człowiekiem partji, członkiem stronnictwa, czy nawet sekty, doraźnym politykiem, dreifusistą, kombistą i czem kto chce — tylko nie samym sobą.

Zmiany w umundurowaniu naszej armji.

Czytamy w „Polsce Zbrojnej“: Możemy już uchylać rąbka tajemnicy co do zmian w dotychczasowym umundurowaniu.

Nie będą to zmiany zasadnicze, raczej upiększenia tak, aby dotychczasowy mundur nabrał więcej odświętści i bardziej powabnego wyglądu. Nie wyklucza to dalszych prac nad ustaleniem typu właściwego munduru paradnego, który oparty będzie na wyjątkowo pięknych naszych wzorach historycznych.

Na razie w okresie przejściowym do munduru paradnego wprowadzone być mają:

- 1) otoki na czapkach dla wszystkich broni i służb; dla broni sukienne, dla służb aksamitne;

- 2) lampasy dla wszystkich broni i służb;

- 3) belki kolorowe na rękawach;

- 4) naramienniki paradne srebrne; dla oficerów sztabowych z buljonami; dla generałów buljony z frendzlami;

- 5) srebrny pas paradny przetykany amarantem;

- 6) guziki przepinane srebrne;

- 7) lakierki i białe rękawiczki;

- 8) szabla będzie noszona na srebrnych rękach.

Podoficerowie będą mieli to samo z tą różnicą, iż upiększenia będą wykonane nie w srebrze, lecz w białym jedwabiu.

NA RATY!!

Nie przepłacając, może każdy otrzymać u nas

KREDYT

NA RATY po cenach gotówkowych polecamy na męskie ubrania, jesionki i palta: Bostony, kamgarny, krepy, syberyjny, sukna i „Veloury”.

NA RATY na dogodnych warunkach materiały damskie, gabardyny, wełny kol., zamsze, plusze czarne i kolorowe, koce, kołdry, chusiki, płótna, zefiry, flanelety, barchany i cajgi.

WEŁNY MUNDURKOWE. NA RATY TOWARY tylko pierwszorzędnym fabryk poleca

„Spółka Kujawska” Sp. Akc. NOWY RYNEK 5.

Co niesie dzień?

Październik
16
CZWARTEK

Dziś: Brunona b. m. Wiktora pp. w. Gawła op.
Jutro: Marja Magdalena, Alakok p.
Wschód słońca 6.28
Zachód 5.2
Wsch. księżycy o g. 6.17
Zachód o g. 9.53

Spostrzeżenia Stacji Meteorologicznej we Włocławku.

Październik	godzina	ciśnienie powietrza w mm/1000	temperatura w stopniach Celsjusza	zachmurzenie nie niaba 0-10	Kierunek i szybkość wiatru w mtr/sek.
14	21	69,0	4,7	0	C - 0
15	7	68,0	2,2	10	C - 0
15	13	68,3	11,8	6	E - 1

Najwyższa temperatura w dniu 14 października wynosiła 12,5° C; najniższa wynosiła 0,2° C. Opadu nie było.

Z giełdy d. 15. 10.

Dolar 5,16
Funt angielski 23,21
Frank szwajcarski (100) 99,33
Frank francuski (100) 27,22
Frank belgijski (100) 25,03
Liry włoskie (100) 22,60
Korony czeskie (100) 15,33
Korony austriackie (100.000) 7,28
4% poz. prem. n. not., 0,71. 8% poz. zł. 6 6% poz. ser. II A. 0,92, 6% pożycz. dol. 3,45 zł. 4 1/2% listy zastawne Tow. Kredytowego Ziemińskiego — 5% listy M. 12,89, wart. i gr. czyst. złot. 3 zł. 45,73 gr. Za rubla złotego płacono 2 zł. 76 1/2 gr.

„Krakowiacy i Górale” czyli Zabobon. Dziś ruchliwa Sekcja Dramatyczna Stow. Młodz. Katol. „Spójnia” w teatrze „Polonia” wystawia pod tym tytułem obraz ludowy w 3 akt. ze śpiewami i tańcami J. Kamińskiego. Młodzież „Spójni” dokłada wszelkich starań celem dokładnego wystawienia tej sztuki. Całkowity zysk z przedstawienia przeznaczony dla młodzieży pracującej. Bilety pozostałe już tylko w małej ilości nabywać można dziś od godz. 6 wiecz. przy wejściu na salę.

Nie wątpimy ani na chwilę, że społeczeństwo Włocławskie poprze młodociane wysiłki młodzieży pracującej i salę »Polonia« zapelni po brzegi, a tem samem zasili kasę Stow.

Początek o godz. 8 wieczorem.

Z Tow. Gimn. „Sokół”. W czwartki o godz. 7. 30 punkt. na Sali gimnast. M.G.P. (ul. Szkolna) rozpoczynają się ćwiczenia gimnastyczne pod kierunkiem p. Niklewicza. Druhowie, stawiajcie się licznie na ćwiczenia.

Zebranie „Sodalicji”. W piątek dnia 17-go b.m. o godzinie 8-iej wiecz. w lokalu gimn. im. Długosza odbędzie się październikowe zebranie Sodalicji Królowej Korony Polskiej. Uprasza się wszystkich członków o punktualne przybycie.

Ważne dla pp. oficerów rezerwy. Doszło do naszej wiadomości, że pp. oficerowie rezerwy, którzy winni byli stawić się do rejestracji, przeprowadzonej w 1922 r., w myśl rozporządzenia Ministerstwa Spraw Wojskowych z dnia 22.VI.1922 r., dotyczącego tych wszystkich osób o stopniach oficerów, którzy ani w 1922 r., ani też później dodatkowo do rejestracji się nie stawili, będą pociągnięci do odpowiedzialności karno-sądowej, zgodnie z art. 5 Ust. z d. 17.VI.1919 roku, a z dniem 1 stycznia 1925 r., będą figurować w ewidencji wojskowej szeregowych i traktowani jako szeregowi.

W sprawozdaniu wczorajszym z Konferencji św. Wincent. opuszczono: „w sierpniu rozdano 485 kg. chleba 45 rodzinom”.

O mistrzostwo Włocławka zawody lekkoatletyczne odbędą się w dniu 2 listopada b.r. na boisku sportowym (Al. Szopena).

Do wzięcia udziału w zawodach zostały zaproszone wszystkie T. Sportowe i kluby Szkolne.

Kto się okaże mistrzem Włocławka?

W sprawie reklamowania się lekarzy. Wobec zjawiających się często ogłoszeń lekarzy, nieodpowiadających w formie swej godności lekarza, Izba lekarzy warszawsko-białostocka wydała przepisy o ogłoszeniach lekarzy. Według przepisów lekarskich ogłoszenie lekarza nie powinno mieć cech reklamy (przed tekstem, na pierwszej stronie duże litery, ramki i t. p.), a tylko nazwisko, imię, stopień naukowy, aktualne stanowisko szpitalne, specjalność w najogólniejszym znaczeniu, godziny przyjęć, telefon, oraz: wyjechał, powrócił, przeprowadził się, wznowił przyjęcia chorych. Ogłoszenia listów dziękczynnych są według wspomnianych przepisów niedopuszczalne. Lekarze nowo przybyli lub rozpoczynający praktykę mogą ogłaszać się w ciągu pierwszego roku w 3 pismach po 12 razy, w dowolnych odstępach. Nie wolno przytem umieszczać nazwisk lekarzy w drukach farmaceutycznych. Pozatem Izba lekarska zaleca daleko idącą skromność w napisach na bramach i mieszkaniach lekarzy jak również w lecznicach.

Wybryk przyrody W pewnym ogrodzie na Szwederowie (Bydgoszcz) zakwitły w tym roku poraz drugi krzewy malin i wydały obfity owoc. Przypisać to można trwającej pogodzie, pięknej, jasnej i milej jesieni.

Sprostowanie. W Nr. 232 w rubryce ofiar na rzecz „Tygodnia Lotniczego” p. Józef Chryszczewski 50 zł. a nie Chyszczewski, jak było mylnie podane, co niniejszem prostujemy.

Stan zdrowotny. W czasie od 5 do 11 października r. b. stwierdzono w powiecie włocławskim następujące przypadki chorób zakaźnych.

Włocławek: 2 przypadki duru brzu-

W węgiel z kopalni „Hr. Renard”

zaopatrzyć się można na zimę w następujących składach węgla:

1. Jan Klabecki, Brzeska 8.
2. Gracjan Cywiński, Bednarska 2.
3. Stow. „Ogniw”, Toruńska
4. Zofja Surowiecka, 3-go Maja 7.
5. St. Lewandowski, Królewiecka 30.
6. Kreutz, ul. Kościuszki Nr. 23.
7. Moszczyński i Nowakowski, Nowy-Rynek róg Warszawskiej
8. Mohr, ul. Cyganka Nr. 6.

Wagonowe dostawy węgla i koksu wykonuje starannie

HURTOWNIA OPAŁOWA M. NAPIÓRKOWSKI

WŁOCŁAWEK, KALISKA 17, TEL. 209.

sznego z jednym wynikiem śmiertelnym, 4 przypadki płonicy, 1 przypadek gruźlicy płuc z wynikiem śmiertelnym.

Kowal: 1 przypadek duru brzuszno, 2 przypadki czerwoni.

Grubce gm. Śmitowice: 1 przypadek duru brzuszno.

Brześć kujawski: 1 przypadek duru brzuszno.

Zegar na czatowni strażackiej uległ zepsuciu, przeto przez pewien czas, potrzebny do naprawienia, będzie nieczynny.

Exposé Prezydenta miasta.

3-ci Wydział — Wydział Zdrowia.

W wydziale tym, aczkolwiek widoczną jest inicjatywa, lecz brak jest systematycznej pracy, oraz większego zainteresowania się wydziałem. Ze sporządzonych statystyk Wydział nie wyciąga wniosków.

Jako przykład daję:

Wydział prowadzi 2 łaźnie — na Biskupiej i na Kapitulnej; frekwencja kąpiących się największą jest w piątki i soboty. Jeżeli obliczyć koszt Magistratu, to obliczenia wykazują, że do kąpiących się w pierwszych 4-ch dniach tygodnia, Magistrat dopłaca 200 proc, a na kąpiących się w soboty i piątki zarabia 25 proc. Stosunek zaś ilościowy kąpiących się w pierwszych 4-ch dniach tygodnia do 2-ch dni pozostałych wypada jak 1:4.

Czyli należy prowadzić łaźnię tylko w piątki i soboty. Tymbardziej, że łaźnia na Biskupiej zabiera przez 4 dni niepotrzebnie świeżą parę z elektrowni, osłabiając efektywne działanie kotłów ze szkodą dla elektrowni i mieszkańców miasta.

Łaźnia na Kapitulnej działa nieprawidłowo ze względu na wadliwe urządzenia techniczne.

Sprawa Wydziału Zdrowia polepszy się z chwilą wprowadzenia regulaminu

tegoż wydziału, określającego ściśle wytyczne wydziału.

Dozór sanitarny wydziału również pozostawia wiele do życzenia, a to z braku egzekutywy w Magistracie, z drugiej zaś strony wobec braku w Polsce specjalistów lekarzy samorządowych, oraz wobec braku wodociągów i kanalizacji, oraz braku przepisów, regulujących obowiązkowe przyłączanie się do kanałów w tych dzielnicach przez które kanały są przeprowadzone.

4-ty Wydział — Techniczny już w obecnym roku jest zdekompletowany i źle zorganizowany. Brak jest geometry na mieście ś. p. Jesionowskiego — tymczasem budowa wodociągów, wykup placów pod nowe ulice, wobec posiadania już planu regulacyjnego, ewentualne w najbliższej przyszłości przyłączenie Szpitala Dolnego, wymaga już obecnie zwiększonej w tym kierunku pracy. Również absorbowanie inżyniera specjalisty od budowy wodociągów — brukami i reparacją mostków uważano za wysoce nieekonomiczne.

Z wczesną wiosną winien być zaangażowany specjalny drogomistrz od bruków.

W związku z budową wodociągów na wiosnę wydział ten będzie się musiał rozszerzyć.

Uważam również za niezbędną aby Wydział Techniczny w miarę możliwości opracowywał plany budowy zatwierdzonych przez Radę Miejską, po przedstawieniu przez Magistrat planu gospodarki miejskiej na najbliższe lata. Na projekty te winny być ogłoszone konkursy wśród miejscowych architektów niezależnie od terminu ich wykonania.

Jednocześnie Wydział Techniczny musi sporządzić w jaknajkrótszym czasie przepisy zastosowane do regulacji miasta, tak aby te przepisy mogły być podane obywatelom miasta, łącznie z zatwierdzonym planem oraz miejscowym rejentom, aby uchronić obywateli od wyzysku i spekulacji, które niewątpliwie powstaną

Zakład Krawiecki
p. f.
K. Zbyrowski
w Włocławku ul. Przedmiejska 8
vis-a-vis hot. Victorja

Podaje do wiadomości Sz. Klienci, że nadszedł w najlepszych gatunkach, najnowszych deseni wybór materiałów krajowych i zagranicznych, oryginalnych angielskich. (Firm. Holand i Sherryllip London). Wykonuje futra, burki, garn. wizytowe, sportowe, marynarkowe i wszelkie roboty wchodzące w zakres krawiectwa, z własnych i powie-

rzonych materiałów. Wykończenie pierwszorzędne podług najnowszych żurnali. Krój angielski.

Polecając się łaskawym względem Sz. Klienci z poważaniem
K. Zbyrowski.

Zawiadomienie.

Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić Sz. Klienci, że

Restauracja pod „12”

(przy ulicy Przedmiejskiej Nr. 12) z powodu gruntownego remontu została z dniem 15 października nieczynna na kilka dni.

O dniu otwarcia nastąpi osobne zawiadomienie.

Z poważaniem:

M. Jegliński.

przy transakcji placami potrzebnymi Magistratowi pod nowe ulice.

Naogół stwierdzić można, że Wydział Techniczny pracuje intensywnie. 5-ty Wydział Wydział Szkolny i Kultury Ogólnej.

Wydział ten pracuje nadzwyczaj intensywnie i z inicjatywą. Jako przykład rozwoju szkolnictwa podam kilka liczb: w roku 1802 uczyło się dzieci we Włocławku 100—200, w r. 1910 1867, w r. 1920-21 4198, w r. 1923-24 5337.

Obecnie miasto posiada 24 szkoły, męskich 14, żeńskich 7, koedukacyjnych 3;

z tego: 1 klasowych—2, 2 kl.—1, 3 kl.—4, 4 kl.—4, 5 kl.—9, 6 kl.—1, 7 kl.—3;

we własnych lokalach 3 szkoły, w wynajętych—21; przed południem wykłada się 93 godz., po południu 40 godzin. W obecnym roku dzieci w wieku od 7 do 14 lat uczy się 6081; z tego w szkołach powszechnych—5337, średnich—667, w domu—68, zwolniono—9.

Miasto udzieliło pomocy higienicznej i dentystycznej za rok przeszły: wykapano 15,223 dzieci, ostrzyżono 10,655, zaszczepiono ospę 1,251, obeerzono jamę ustną 5,792, usunięto zębów 306, zaplombowano 556, wydano obiadów dzieciom 1026, sprawiono obuwie, ubranie 1400, wysłano do Ciechocinka 109, dożywiano na półkolonjach 207.

Ukarano rodziców za nieposyłanie dzieci średnio 1 proc., a ogółem 544, grzywną 496, aresztem 48.

d. c. n.

Z KRAJU.

Akcja Parcelacyjna Państwowego Banku Rolnego. Projektowana przez Państwowy Bank Rolny akcja parcelacyjna większej własności ziemskiej prawdopodobnie obejmie: 1) parcelację obszarów ziemskich, zgłoszonych przez posiadaczy ziemi do komisowej parcelacji przez Państwowy Bank Rolny, 2) parcelację ziemi nabytej przez Państwowy Bank Rolny w związku z zamiarem jej podziału, 3) udzielanie kredytów gruntowych nabywcom działek z parcelacji. Zasady parcelacji mają uwzględnić dotychczasowe obowiązujące przepisy o reformie rolnej. Jak się dowiadujemy zatwierdzenie projektów parcelacyjnych i przenoszenie tytułu własności gruntów parcelowanych przez P. B. R. nie będzie wymagało aprobaty władz ziemskich.

Zaopatrzenia inwalidzkie. Minister Pracy i Opieki Społecznej skierował wniosek na Radę Ministrów, dotyczący zaopatrzenia inwalidów na Górnym Śląsku. Wniosek ten obejmuje projekt ustawy o rozciągnięciu na część górnośląską, województwa śląskiego mocy obowiązującej ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i ich rodzin, oraz o zaopatrzeniu rodzin po poległych i zmarłych lub za-

Bank Kujawski w Włocławku

Spółka Akcyjna

na zasadzie postanowienia Ministerstwa Skarbu i Ministerstwa Przemysłu i Handlu z dnia 30 maja 1924 r., zamieszczonego w Nr. 201 „Monitora Polskiego” z dnia 2 września 1924 r. ogłasza niniejszem subskrypcję dodatkową na pozostałe akcje VI emisji.

Prawo poboru przysługuje akcjonariuszom w stosunku 1 akcji VI emisji za każde 5 akcji emisji poprzednich, po 25 gr. za sztukę, do dnia 30 października 1924 r.

Repartycje akcji, nierozrebranych do tego terminu przez akcjonariuszów, dokona Rada Banku według swego uznania.

Dziela, broszury, książki
handlowe i biurowe, formularze, afisze, klepsydry,
zaproszenia ślubne, bilety
wizytowe, tabele, sprawozdania, cyrkularze i t. p.

wykonuje szybko i dokładnie
Drukarnia Diecezjalna

Brzeska 4 — Telefon 26.

CZCIONKI NAJNOWSZYCH KROI.

WŁASNA INTROLIGATORNIA.

WYTWÓRNIA PIECZĘCI.

ginionych bez własnej winy, a w związku z przyczyną przybywa do Warszawy. Temsamem ujednostajnia się ustawodawstwo w tym względzie w całej Rzeczypospolitej.

Rokowania o traktat handlowy polsko-szwedzki. W dniach najbliższych przybywa do Warszawy szwedzka delegacja rządowa w celu pertraktacji w sprawie traktatu handlowego polsko-szwedzkiego. Ze strony rządu polskiego rokowania prowadzić będzie p. minister przemysłu i handlu inż. Kiedroń.

Trudności związane z projektem monopolu zapalczanego. Na tle projektu monopolu zapalczanego, wysuniętego ostatnio przez rząd, komunikują nam, że stosunkowo niedawno szwedzki syndykat zapalczany wykupił 5 największych fabryk zapalek w Polsce. W związku z tem należy się spodziewać przy realizacji projektu monopolu zapalczanego pewnych trudności ubocznych. Niezależnie od tego sytuacja przemysłu zapalczanego w Polsce jest wogóle ciężka: z 21 fabryk pracuje obecnie połowa. Zdolność produkcyjna fabryk czynnych wyzyskana jest zaledwie w wysokości 30 proc. Ceny utrzymują się. Zamówień brak.

Nowe rozporządzenie. Ministerstwo Skarbu opracowuje projekt rozporządzenia Ministerstwa Skarbu o porozumieniu z Ministrem Reform Rolnych, Ministrem Sprawiedliwości i Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych w sprawie wykonania ustawy z dn. 18 lipca r. b. o sposobie zapłacenia podatku majątkowego przez płatników posiadających majątki ziemskie z ograniczeniami własności w drodze częściowej sprzedaży tych nieruchomości.

Rozporządzenie o spółkach akcyjnych. Po przeprowadzonych międzyministerjalnych debatach, dotyczących fuzji spółek akcyjnych, ma uka-

zać się w najbliższych dniach w drodze rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej ustawa normująca powyższe sprawy. Należy nadmienić, że według nowych zasad mają być poczynione pewne ułatwienia i ulgi dotyczące opłat skarbowych przy tuzjach spółek akcyjnych.

Pozostała część rozporządzenia o spółkach narazie nie zostaje zmieniona, aż do chwili wydania ogólnego ustawodawstwa w sprawach akcyjnych. Pozostaną tedy do tego czasu nadal rozporządzenia dzielnicowe.

Projekt utworzenia nowej giełdy towarowej w Poznaniu. Sfery reprezentujące liczne związki kupieckie w Poznaniu zwróciły się do Ministerstwa Przemysłu i Handlu z projektem zmierzającym do uruchomienia w Poznaniu nowej giełdy towarowej, niezależnie od już istniejącej tam giełdy produktów rolniczych. Stanowisko rządu w tej sprawie nie skłania się ku poparciu tej imprezy, a raczej wyłaniane są tendencje rozszerzenia statutu giełdy produktów rolniczych. Zamiar utworzenia dwóch giełd o kolidujących interesach nie znajduje poparcia. Tymczasem zaś Komitet organizacyjny giełdy towarowej w Poznaniu czyni dalsze zabiegi do zrealizowania swoich planów.

Lista członków Ligi Obrony Powietrznej Państwa.

90. Kosek Franciszek, Magistrat.
91. Jobs Adam, „
92. Janiszkiwicz Antoni „
93. Brzezczkowski Seweryn „
94. Finkeldej Leon „
95. Rydzynski Bolesław „
96. Domnik Rudolf, Starostwo.

d. c. n.

Matki! Żądacie w aptekach i składach aptecznych higienicznej przysypki dla dzieci „Puder Dzidzi” utrzymującej ciało dziecka w zdrowiu i czystości.

Odpowiedzi Redakcji.

P. Włodzimierzowi K. W kwestji owego zamachu ghetta siedleckiego na „Przyjaciela Narodu”, narazie niewiele możemy powiedzieć nadto, cośmy dotąd powiedzieli.

Na notatkę naszą, która Pana tak bardzo „z pewnych względów” zainteresowała, „Przyjaciela Narodu”, owo pismo, wychodzące w Siedlcach, odpowiedział nam w artykule p. t. „Głos bratni”.

Jako przyczynek do wiadomości źródłowych, przytaczamy słowa, z którymi Redakcja „Przyjaciela Narodu” zwróciła się do czytelników swego pisma.

Oto co pisze „Przyjaciela Narodu” w nr. 43 (67) pod datą 2 sierpnia 1924 r. w artykule p. t. „Głos bratni”:

„Najpoczytniejsze, codzienne, narodowe pismo na Kujawach „Słowo Kujawskie” w sobotnim numerze z dnia 30 sierpnia w związku ze skargą siedleckiego ghetta, złożoną do prokuratora Sądu Okręgowego przez Sruła Gutgelda w imieniu t. zw. gminy żydowskiej m. Siedlec — wyraża opinię społeczeństwa narodowo myślącego, zgrupowanego przy narodowym „Słowie Kujawskim”, którą to notatkę pióra świetnego publicysty p. Aleksego Leszka Lasieńskiego podajemy w całości.”

Tu następuje przedruk notatki naszej z dnia 30 sierpnia, którą Pan w liście swoim nam przypomniał.

W myśl jednak obietnicy nie omieszkamy, po otrzymaniu wiadomości z Siedlec, odpowiedzieć Panu czy to w piśmie czy w liście.

Pannie Halinie R. w m. Radzimy zwrócić się w tej sprawie do redakcji „Świata Kobięcego”.

Poglądy Pani, aczkolwiek nie całkowicie, to jednak w większości stanowią podkład naszej ideologii.

OGŁOSZENIA DROBNE.

Adamski Feliks były felczer szpitala wenerycznego 8-go Łazarza, przyjmuje od 9 rano do 8 wieczór. Brzeska Nr. 13.

Miód lipcowy, wyborny, ser smietankowy, pomidory, smietana, owoc pierwszorzędny poleca Sklep Wiejski, Wiatowska, Zabla 12.

Poszukuję posady nauczycielki lubiąca gospodarstwo zna krój i szyć. Adres w Administracji.

Poszukuję miejsca gospodni na probostwo. Wiadomość w Administracji.

Zgubiono dokumenty wojskowe Franciszka Szudzińskiego, wydane przez P. K. U. Włocławek. Łaskawy znalazca zechce odnieść do policji.

Zgubiono książeczkę wojskową wraz z innymi dokumentami Antoniego Michalskiego wydaną w P. K. U. Włocławek.

Kredens i stół używane w dobrym stanie do sprzedania. Wiadomość ul. Warszawska 5 u gospodarza od 4—6 pp.

OFIARY.

Klasa VII gimnazjum im. M. Kopnickiej składa w dniu imienin nauczycielki p. Jadwigi Burdzińskiej 21 złotych na lotnictwo polskie.